Autor Guste Santini
Subota, 15 Prosinac 2012 15:59

Standard & Poor´s smanjila nam je kreditni rejting. Umjesto dosadašnjeg BBB- prešli smo u kategoriju BB+. Sve dosadašnje kalkulacije, programi, namjere vlade moraju se preispitati u svijetlu novog rejtinga. Tako pored 350.000 nezaposlenih, 250.000 blokrianih računa građana, pada društvenog proizvoda od cca 2%, u narednoj ćemo godini morati plaćati veće kamate na nove kredite kojima ćemo reprogramirati dospjele obveze prema inozemstvu. Izgubili smo ovu 2012. godinu. Kako stvari danas stoje izgubit ćemo i narednu, 2013., godinu. I ne samo to. Društvene tenzije rastu iz dana u dan što treba identificirati kao dodatno snažno ograničenje. Spomenimo samo uporan rast broja siromašnih građana.

Na ovim stranicama postoji obilje argumenata koji su ukazivali da bi nam se mogao smanjiti kreditni rejting. Na žalost upravo nam se je to dogodilo. Predizborna obećanja ne samo da nisu ostvarena, ona naprosto odlaze u ropotarnicu prošlosti. U nardnom razdoblju neće se govoriti o boljem sutra, već kako preživjeti i vratiti povjerenje međunarodnih institucija. To će biti vrlo, vrlo zahtjevan posao.

Reakcija vlasti na objavu smanjenja kreditnog rejtinga bila je u najboljoj maniri političke filozofije hrvatskih političara. Iskazuje se politika, politika i samo politika kako bi se javnost uvjerila da vladajući rade upravo ono što je najbolje za hrvatske građane. Na žalost, ma koliko mi šutjeli o tome, stanje u hrvatskom društvu se pogoršava iz dana u dan. Samo da podsjetim kako su ekonomski analitičari prozvani statističarima samo zato jer nisu potvrdili predviđanja Vlade kako će BDP u ovoj godini rasti za 0,8%.

Istini za volju, hrvatski građani uvijek moraju naći dežurnog krivca!, rejting agencije su u ocjeni kreditnih rejtinga više puta, i to ozbiljno, griješile. Sjetimo se samo ocjene derivata hipotekarnih kredita. Osim toga, što nije nevažno, kreditne agencije imaju moć koja je u funkciji kapital odnosa. Narodski rečeno kreditne agencije stišću zemlje koje su zadužene i tako ovise o volji vjerovnika. Da je tome tako dovoljno je pogledati kreditni rejting Kine koji je manji od američkog iako je danas Kina najveći kreditor SAD-a na svijetu. Više o tome čitatelj može naći na ovim stranicama. Dakle, kao u starom Rimu. Prst gore, povećanje kreditnog rejtinga, povećava mogućnosti autonomne ekonomske, pa samim time i razvojne, politike. Prst dolje, smanjenje kreditnog rejtinga, dramatizira stanje u nesretnoj zemlji kojoj se to dogodilo.

Već su se javila suprostavljena mišljenja što činiti. Jedni zagovaraju, bar, zadržavanje postojećeg stanja osobne, opće i zajedničke potrošnje. Nije mali broj onih koji zagovaraju povećanje svih oblika potrošnje. Drugi, među kojima je i autor ovih redaka, zagovaraju smanjenje svih oblika potrošnje do granice socijalne održivosti kako bi se povećala nacionalna štednja i kako bi se, djelomično iz domaće štednje, dinamizirao investicijski ciklus usmjeren ka izvozu.

Ovo zahtjeva dodatnu argumentaciju. Nema dobrih rješenja. Valja izabrati najmanje loše rješenje. U vrijeme kada su mogućnosti bile veće nismo brinuli o mogućim posljedicama nreazumne ekonomske politike. Danas plaćamo cijenu toj i takvoj nepromišljenosti. Hrvatska je mala i nebitna zemlja za sve osim za građane Lijepe naše. To moramo shvatiti. Uspordba s Grčkom je neprimjerena. Grčka je članica EU, što ćemo mi tek psotati, i članica eurozone, što mi nismo niti ćemo biti, pa su problemi Grčke itovremeno problemi EU i eurozone. Naglasak je na eurozoni jer smo svjedočili kako su neke zemlje koje nisu bile članice EU morale same platiti veliku cijenu svoje narazumne ekonomske politike. Podsjećam na 2008. i naredne godine, što sam također komentirao na ovim stranicama.

Vratimo se priči. U uvjetima kada ne postoji carinska ili bilo koja druga zaštita nacionalnog gospodarstva nije moguću voditi tzv. keynesijansku politiku na način kako to sugeriraju zagovornici održanja ili čak povećanja pojedinih oblika potrošnje. Naprosto nije moguće preferirati nacionalno gospodarstvo u odnosu na gospodarstva iz okruženja. To drugim riječima znači pred nosioce ekonomske politike imamo imperativ povećanja konkurentnosti. Jasno da je svakom socijalno odgovornom građaninu to teško izreći. Upravo sam zato ovaj napis naslovio – Kruta zbilja srušila je bajku.

Stanje u društvu kakvo imamo danas i pogoršanja koja tek slijede zahtjevaju od vlasti maksimalno društveno odgovorno ponašanje. Naprosto svi su građani Hrvatske ravnopravni, ili bi to trebali odmah - i sada - postati, pa se prema njima tako valja ponašati. Dakle, potrebno je odmah - i sada - preispitati sve standarde opće i zajedničke potrošnje kako bi se značajno povećala socijalna senzibilnost prema svim građanima. Naprosto, izneseno zahtjeva ravnopravnost u neimaštini. Konzumerizam koje je stvorilo pijanstvo kod hrvatskih građana dio je naše nesretne povijesti. Drugim riječima, nema nikakve dileme da ćemo cijenu nerazumne gotovo dvadesetogodišnje ekonomske politike plaćati godinama. Dovoljno se je sjetiti što je Agrentina, koja je veća, značajnija i bogatija zemlja od Hrvatske, prošla kako bi iznova postala gospodarski suverena zemlja. Nema „mane“ da nam padne iz neba. Moramo sami odgovarati za svoje grijehe. Kriviti inozemne investitore nije samo krivi put, već to naprosto nije istina. Nitko nas nije silio da se zadužujemo, ali moramo sami sebe prisiliti da, najprije, srevisiramo svoje obveze prema vjerovnicima, a, jednog dana ako da Bog, da vratimo svoje dugove. Poslije obilja nesmotrenosti slijedi – pokora. Nije nerazumno predvidjeti da bi nam ispovjednik mogao biati MMF.

Stjepan Radić nam je dao rješenje: „Uradiše svega biše, uštediše još i više“.